

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Imaginario del fútbol en la cinematografía de la época franquista y salazarista. Estudio de la narración filmica
(polski tytuł: *Obraz futbolu w kinematografii frankizmu i salazaryzmu. Studium narracji filmowej*)

W przedłożonej rozprawie przeanalizowano elementy narracji filmowej związane z imaginariem piłki nożnej kina okresu frankizmu (1939-1975) i salazaryzmu (1933-1974). Futbol, od swoich początków, miał istotny wpływ na dyskurs publiczny w Hiszpanii i Portugalii. Dzięki technikom audiowizualnym stał się też atrakcyjnym narzędziem kontroli i manipulacji dyskursów rzeczywistości przez ustroje niedemokratyczne. Pierwsza część studium skupia się na aspektach teoretycznych, związanych z tłem historycznym, filmowym i sportowym, przechodząc od perspektywy ogólnej – światowej czy europejskiej – do bardziej szczegółowej, iberyjskiej. Część metodologiczna poświęcona jest narracji filmowej i poszczególnym elementom procesu badawczego. Podstawą odpowiedzi na pytanie o kształt piłkarskiego imaginariu Hiszpanii i Portugalii w analizowanym przedziale czasowym jest potraktowanie narracji filmowej jako struktury informacyjnej. Opis i interpretacja jej wybranych elementów – postaci, przedmiotów, przestrzeni, doświadczeń i kontekstów czy znaczeń – za pomocą jakościowej analizy treści (tekstu) zawarte są w części analitycznej rozprawy.

Główna hipoteza badawcza zakłada, że futbol pełnił istotną funkcję w ideologiach frankistowskiej i salazarystowskiej, ale jego konkretne zastosowanie w dwóch rzeczywistościach iberyjskich było odmienne. Analiza wybranych materiałów filmowych potwierdza, że w obu krajach futbol jest dyscypliną o bezpośrednim wpływie zarówno na emocje jednostek, jak i na kwestie polityczne, społeczne czy kulturalne. Niemniej, w kinie hiszpańskim piłka nożna zostaje zaprzęgnięta do kreowania rzeczywistości zgodnej z oczekiwaniami władzy, podczas gdy w Portugalii futbol budzi pozytywne emocje wśród kibiców, ale jest marginalizowany przez oficjalny dyskurs ideologiczny. Te różnice, na pierwszy rzut oka, nie wydają się oczywiste, ale to właśnie dzięki nim filmowe historie o futbolu odkrywają nieznanymi wymiary hiszpańskiej i portugalskiej rzeczywistości.

28.09.2020
Anne Olewko